

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
15/12251

DERES REFERANSE

DATO
28.11.2016

Fakturering av kredittkortgjeld - forslag til forskrift

1. Innledning

I 2013 fastsatte Finanstilsynet retningslinjer for å fakturere kredittkort. Disse fremgår av rundskriv 6/2013.

Bakgrunnen for rundskrivet var undersøkelser som viste at foretakene som utsteder kortene ikke informerer kundene tilstrekkelig om kostnadene ved å bruke kortene, samt faktureringsmetodene. Finanstilsynet har hatt to undersøkelser av gjennomføringen av retningslinjene. Disse viste varierende grad av oppfølging fra finansforetakene. Retningslinjene ble derfor oppdatert våren 2016. Finanstilsynet la til grunn at totalt utestående kredittkortgjeld skal fremgå i betalingsfeltet på alle fakturaer. Tidligere kunne foretakene velge mellom utfyllt betalingsfelt og totalt skyldig beløp.

En nylig gjennomført undersøkelse viser at mange foretak fortsatt ikke følger retningslinjene.

I brev til alle banker og finansieringsforetak, hhv. 25. mai, da de endrede retningslinjene ble publisert, og 21. september 2016, i forbindelse med undersøkelsen av gjennomføringen, varslet Finanstilsynet at tilsynet, ved manglende gjennomføring av retningslinjene, ville erstatte retningslinjene med forskrifter. I brev 23. september 2016 fra Finansdepartementet ble Finanstilsynet bedt om å utarbeide utkast til forskrift som fastsetter krav til fakturering i tråd med de skjerpede retningslinjene.

2. Erfaringer med tidligere retningslinjer

Det ble både i 2014 og 2015 foretatt undersøkelser av finansforetakenes oppfølging av retningslinjene. Kravet om at betalingsfeltet på fakturaene enten skal være utfyllt eller vise totalt utestående kredittbeløp, var da i liten grad fulgt opp. Foretakene viste til at de på e-fakturaer, så langt, ikke hadde hatt datatekniske muligheter for å ha et utfyllt beløpsfelt, men mange foretak hadde heller ikke fulgt opp dette kravet på papirfakturaer.

Manglende tekniske muligheter til å la kredittbeløpet stå utfyllt, burde medført at foretakene i stedet fakturerte totalt utestående beløp. Mange kunder fikk imidlertid fortsatt fakturert det avtalte

minimumsbeløp.

Enkelte foretak hadde heller ikke fulgt retningslinjenes krav om å ta inn en tabell som viser kostnadene ved ulike betalingsløsninger.

Ved utfylt betalingsfelt på papirfakturaer, som er den løsningen de aller fleste foretakene hadde og fortsatt har, velger kunden selv hva vedkommende ønsker å betale. Kunder som fortsatt får fakturert det avtalte minimumsbeløpet i betalingsfeltet, har også adgang til å endre dette til et høyere beløp. Mange kunder har imidlertid overfor foretakene etterlyst muligheten til å få fakturert totalt utestående kredittbeløp, og Finanstilsynet får mange henvendelser om dette.

En tidligere undersøkelse viste at ca. halvparten av kredittkortkundene betalte totalt utestående beløp eller mer (positiv saldo), ca. en fjerdedel betalte mer enn minimumsbeløpet, men ikke totalt utestående, mens de øvrige betalte minimumsbeløpet. Noen foretak har systemer hvor utestående kreditt gjøres opp mot en innskuddskonto.

3. Endringene i tilsynets retningslinjer – rundskriv 10/2016

Finanstilsynet fikk våren 2016 mange henvendelser fra kunder som har fått økt kredittrammen på kredittkort og betalingskort med kreditt, uten at kunden hadde søkt om dette. Finanstilsynet mener det måtte være en forutsetning for å endre kredittbeløpet at kunden har søkt om endringen. Dette må også ses i lys av finansavtaleloven § 46 b, som omhandler krav til ny kredittvurdering ved endring av kredittbeløpet. Det ble presisert i retningslinjene at foretakene ikke skal øke kredittrammen uten etter ny søknad fra kunden.

Tilsynet får også henvendelser som tyder på at for mange kunder får for høy kreditt i forhold til inntekt, betjeningsevne og øvrig kreditt. Markedsføringen av forbrukslån og kredittkort er i dag omfattende og er i mange tilfeller "aggressiv". Det er da ekstra viktig at kredittgiver foretar en reell vurdering av kredittverdigheten til den enkelte kunde. Kundens betjeningsevne og øvrige betalingsforpliktelser bør være en del av kredittvurderingen. Retningslinjene har en generell bestemmelse om at et finansforetak skal avslå en søknad om kredittkort ved negativ kredittvurdering.

Etter at undersøkelsene i 2014 og 2015 viste manglende oppfølging av retningslinjene, endret tilsynet retningslinjene slik at foretakene nå alltid skal fakturere fullt beløp. Det skal imidlertid fortsatt fremgå av fakturaen at kunden kan endre beløpet til et lavere beløp. Det avtalte minimumsbeløpet må også her oppgis.

Finanstilsynet gjennomførte i september 2016 en undersøkelse av gjennomføringen av de reviderte retningslinjene. Fortsatt hadde kun 12 av 36 foretak gjennomført fakturering av totalt utestående kreditt, og 9 foretak har ikke inntatt en tabell i fakturaen som viser kostnadene ved å utsette betalingen. 2 foretak åpner fortsatt for å kunne øke kredittrammen uten etter søknad fra kundene. Flere foretak opplyser imidlertid at de planlegger å endre sine systemer og viser til at dette vil være gjennomført i 2017.

4. Utkast til forskrift

Finanstilsynets undersøkelser viser at det, ut fra hensynet til kundene, er behov for å forskriftsfestsette kravene i retningslinjene. Formålet med forskriften vil være det samme som for retningslinjene. Det er viktig å bevisstgjøre kundene om kostnadene ved bruk av forbrukskreditt, og myndighetene ønsker å gjøre det enklere å nedbetale slik kreditt. Forskriften vil også gjøre det enklere å sikre etterlevelse av reglene og muliggjøre sanksjonering av brudd på regelverket. Finanstilsynet vil kunne pålegge retting og ilegge dagbøter ved manglende oppfølging.

Retningslinjene for fakturering av kredittkortgjeld gir regler for beste praksis og representerer et generelt krav til god forretningsskikk på dette området. Retningslinjene setter krav til den tekniske utformingen av fakturaene, men endrer ikke kredittavtalene mellom kunde og foretak. Kredittavtalenes bestemmelser om et minstepbeløp som skal betales ved fakturering og øvrige bestemmelser om kredittforholdet, endres ikke. Det samme er tilfelle for forskriften som nå foreslås. Bestemmelsene om fakturering fastsetter kun hvordan faktureringen skal gjennomføres og ikke hva kunden eventuelt har plikt til å betale.

Bestemmelsene i forskriftutkastet er ikke til hinder for bruk av avtalegiro, forutsatt at det er totalt utestående kreditt som faktureres.

I utkast til forskrift presiseres det at reglene skal gjelde for alle betalingskort som er knyttet til kreditt og hvor kreditten faktureres kunden, både det som omtales som kredittkort, og debetkort som er knyttet direkte opp mot en konto med kredittavtale. Retningslinjene manglet denne presiseringen.

Hjemmel for forskriften er finansforetaksloven § 16 – 1 femte ledd, som fastsetter at Finansdepartementet kan gi forskrift om organisering av finansforetaks kundebehandling.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Finanstilsynets retningslinjer for fakturering av kredittkortgjeld, som ble fastsatt første gang i 2013, ble endret våren 2016. Allerede i 2013 var kravet at kunder kunne avtale å få månedlig fakturering av totalt utestående gjeld. I tillegg skulle alle fakturasystemer som ikke håndterte utfyllt betalingsfelt, ha totalt utestående som standard. I 2016 ble dette endret til at alle fakturasystemer skulle vise totalt utestående gjeld i betalingsfeltet. Forskriften som nå foreslås, har de samme bestemmelsene som retningslinjene. Noen foretak har nå tatt kostnaden ved å endre datasystemene slik at kravene i retningslinjene kan følges, og mange av de resterende foretakene er i ferd med å endre sine systemer. De øvrige må nå ta kostnaden med å endre systemene for å kunne følge forskriften. Kostnaden er en engangskostnad.

Forskriften kan bidra til at flere kunder betaler totalt utestående kreditt ved første gangs fakturering. Dette betyr mindre rentekostnader for kundene og, på den annen side, mindre renteinntekter for utstederne av kredittkort. Forskriften vil bidra til å redusere risikoen for at forbrukerne stifter gjeld som senere kan påføre dem betydelige økonomiske belastninger.

Omgjøring av retningslinjenes bestemmelser til forskrift vil gjøre det mulig for Finanstilsynet å følge opp og sanksjonere kravene overfor finansforetakene, som krav om retting og oppfølging med dagbøter. Regelverket blir mer effektivt, men kan da også medføre noe mer ressursbruk for tilsynet.

For Finanstilsynet

Cecilie Ask
juridisk direktør

Anders N. Kvam
forbrukerkoordinator

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Åse Natvig

Utkast til forskrift:

Forskrift om finansforetaks fakturering av kredittkortgjeld mv.

Fastsatt med hjemmel i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 16 – 1 femte ledd.

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder finansforetak, herunder norske filialer av utenlandske foretak, som utsteder og fakturerer kredittkort og andre betalingskort knyttet opp mot konto med kredittavtale til forbrukere.

§ 2 Ufravikelighet

Forskriften kan ikke fravikes ved avtale.

§ 3 Kredittvurdering og endring av kredittramme

Finansforetaket skal alltid avslå en søknad om kredittkort ved negativ kredittvurdering, jf. finansavtaleloven § 46b, og skal ikke øke kredittrammen uten etter ny søknad fra kunden.

§ 4 Opplysninger under kredittforholdet

Opplysningene som skal fremgå av kontoutskrift, jf. finansavtaleloven § 48a, skal stå på fakturaen eller i et vedlegg til fakturaen. Opplysningene skal gis hver måned, og opplysningene skal være godt synlige.

§ 5 Fakturering av utestående kreditt

På alle fakturasystem skal beløpsfeltet på fakturaen vise samlet utestående kreditt. Kunden skal på fakturaen gis informasjon om at beløpet kan endres til et lavere beløp og hvilket beløp som minimum må betales.

§ 6 Tabell med kostnader

Fakturaer der kunden har utestående kreditt, skal inneholde en tabell som viser kostnadene ved ulike betalingsløsninger. Tabellen skal enten ta utgangspunkt i den enkelte kundes utestående kreditt eller benytte eksempler som er relevante for foretakets kundegrupper.

§ 7 Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra .....